

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. V.**, správca konkurznej podstaty úpadcu S. IČO: X. proti žalovanému **JUDr. E.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu S. IČO: X., **o určenie pravosti pohľadávky**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. februára 2008 č. k. 35Cbi/248/2001-89, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. februára 2008 č. k. 35Cbi/248/2001-89 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 11.2.2008 č. k. 35Cbi/248/2001-89 rozhodol tak, že určil, že pohľadávka žalobcu vo výške 1 287 553,- Sk, prihlásená žalobcom do konkurzného konania na majetok úpadcu S. vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod č. k. 24 K 27/93-Že je pravá a zistená. Súčasne žalovaného zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 3000,- Sk za zaplatený súdny poplatok. V dôvodoch uviedol, že dňa 24.1.1995 uzatvoril S. s výrobným družstvom S. zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, účelom ktorej podľa čl. II bod 1 bolo zabezpečenie návratnosti peňažných prostriedkov, ktoré poskytol S. ako veriteľ výrobnému družstvu S. t.j. právnomu predchodcovi žalovaného ako dlžníkovi. Vzhľadom k tomu, že žalovaný si svoje povinnosti vyplývajúce pre neho z úverových zmlúv neplnil, upozornil ho žalobca listom zo dňa 23.7.1996 odstúpením od úverovej zmluvy zo dňa 17.9.1996 a tiež listom zo dňa 30.4.1997 na neplnenie záväzkov dlžníka, vyplývajúcich z úverových zmlúv a tú skutočnosť, že pristupuje k výkonu záložného práva odpredajom založeného majetku. Dňa 3.6.1997 uzatvoril S. ako záložný veriteľ a predávajúci s právnym predchodcom žalobcu S. kúpnu zmluvu,

predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaných v čl. II kúpnej zmluvy a hnutelným veciam špecifikovaným v čl. III tejto zmluvy na kupujúceho, t.j. S. t.j. právneho predchodcu žalobcu. Uvedené konštatácie sa nachádzajú taktiež v spisovom materiáli 35 Cbi 27/02-94, ktorý rozsudok je priložený v spisovom materiáli. Ako vyplýva z čl. I kúpnej zmluvy podľa čl. IV bodu 2 zmluvy zo dňa 2.3.1994 a zo dňa 24.1.1995 v prípade, že záložca neuspokojí pohľadávky veriteľa, ktoré sú zabezpečené týmito zmluvami, je veriteľ oprávnený záloh predat' podľa vlastného uváženia na verejnej dražbe alebo iným spôsobom. Z uvedeného mal súd za preukázané, že v záložných zmluvách bol dohodnutý spôsob predaja predmetu zálohu, a to tak, že veriteľ je oprávnený záloh predat' podľa vlastného uváženia na verejnej dražbe, alebo iným spôsobom, pričom veriteľ zvolil spôsob predaja iným spôsobom, a to kúpnu zmluvou, keď majetok, ktorý bol predmetom prevodu, predal kupujúcemu S. t.j. právnemu predchodcovi žalobcu. Žalobca po tom, ako ručiteľ ručil za nesplnenie si daňových povinností zo strany predávajúceho, t.j. vlastníka uvedeného majetku, pričom za vlastníka prevádzaného majetku vyplatil daň z prevodu nehnuteľností, ktorú si potom uplatnil v rámci konkurzného konania na majetok úpadcu, t.j. žalovaného vo výške 1 287 553,-. Pokiaľ žalovaný namietal tú skutočnosť, že kúpna zmluva, uzavretá dňa 3.6.1997, medzi predávajúcim S. a kupujúcim S. je neplatná, súd nebol toho názoru. Podľa názoru súdu bol majetok odpredaný v súlade s ust. § 299 Obch. zák. a nasl. platného v čase prevodu, resp. uzavretia kúpnej zmluvy, pričom predávajúci ako záložný veriteľ si uplatnil svoje práva a predal založený majetok patriaci žalovanému, resp. právnemu predchodcovi žalobcu. Keďže žalovaný nespochybňoval výšku a právny dôvod vzniku pohľadávky vo výške 1 287 553,- Sk z titulu ručenia za daňový nedoplatok z prevodu nehnuteľností a spochybňoval len platnosť uzavretia kúpnej zmluvy zo dňa 3.6.1997, z ktorej mal tento nedoplatok vzniknúť, súd mal za to, že žalobe je potrebné vyhovieť, nakoľko kúpna zmluva zo dňa 3.7.1997 bola platne uzavretá a daňový dlh, vyplývajúci z nezaplatenia dane z prevodu nehnuteľností, skutočne vznikol a existoval, pričom tento daňový dlh zaplatil kupujúci ako ručiteľ za vlastníka prevádzaného majetku, ktorý bol predaný v rámci výkonu záložného práva. Súd preto žalobe vyhovel a určil pravosť pohľadávky. Čo sa týka námietok žalovaného ohľadne včasnosti podania žaloby, bol súd toho názoru, že žalobca nárok uplatnil v súdom stanovenej lehote 31 dní, nakoľko prieskumné pojednávanie bolo konané dňa 7.9.2001, žaloba bola podaná na súde dňa 1.10.2001, pričom návrh bol neskôr zmenený, keď súd pripustil zmenu návrhu. Súd mal za to, že uplatneným nárokom o určenie povinnosti zaplatiť 1 287 553,- Sk s prísl. bola zachovaná lehota na podanie žaloby o určenie, že táto

pohľadávka je zistená a pravá, na čom nič nemení tá skutočnosť, že v konaní žalobca menil tento návrh a táto zmena bola pripustená uznesením zo dňa 15.2.2005.

Proti uzneseniu sa odvolal žalovaný a žiadal jeho zrušenie. Namietal, že zo zákonnej dikcie ust. § 23 ods. 2 ZKV je zrejmé, že musí ísť o určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ O.s.p., ktorou sa uplatňuje pozitívne alebo negatívne určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Podľa § 23 ods. 5 ZKV v prípade zmeškania lehoty nemožno na také pohľadávky prihliadať. Žalobca dňa 1.10.2001, t.j. 24. deň súdom určenej procesnej lehoty na podanie žaloby, doručil súdu žalobu s petitom, aby určil, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 1 287 553,- Sk, ako pohľadávku konkurzného veriteľa 3. triedy. Z citovaného znenia petitu podanej žaloby je nesporné, že v danom prípade nejde o žalobu určovaciu podľa ust. § 80 písm. c/ ZKV, ale o žalobu na plnenie podľa § 80 písm. b/ O.s.p. Žalobca následne po zrejmom uvedení si procesnej zmätočnosti petitu súdu dňa 1.10.2001 až po uplynutí prekluzívnej lehoty 31 dní dňa 2.4.2002 doručil súdu prvého stupňa podanie, v ktorom navrhol zmenu pôvodného petitu na plnenie na petit určovací. Keďže tak urobil po zákonnej lehote, nemožno na tento jeho procesný úkon bez správcu prihliadnuť a o takejto žalobe konať. Súd prvého stupňa uznesením z 15.2.2005 pripustil zmenu petitu, napriek nedostatku vecnej príslušnosti, vo veci nezákonne konal a rozhodol napadnutým rozsudkom, čím protiprávne zasiahol do procesných práv žalovaného. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Obo 195/2005. Je tiež toho názoru, že súd prvého stupňa nevykonal na zistenie relevantných a meritórnych dôkazov a skutkových dôvodov postupu žalovaného potrebné dokazovanie a na tomto základe vecne nesprávne rozhodol. Prvostupňový súd z hľadiska zistenia skutkového stavu nepreskúmal konkurzný

spis č. k. 24 K 27/93–Že, z obsahu ktorého je zrejmá skutočnosť, že nehnuteľný majetok, ktorý bol predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 3.6.1997, sa v konkurznom konaní speňažuje ako súčasť konkurznej podstaty. Uvedená skutočnosť subsidiárne potvrdzuje právnu domnienku, že kúpna zmluva z 3.6.1997 je od počiatku absolútne neplatným právnym úkonom. Na základe zistenej neplatnosti právneho úkonu, žalovaný tento majetok zahrnul do konkurznej podstaty úpadcu, ktorú skutočnosť oznámil dotknutým subjektom. Dôvodom postupu žalovaného bola skutočnosť, že postup záložného veriteľa S., Bratislava, pri výkone záložného práva nebol v súlade s hmotnoprávnymi podmienkami v zmysle § 299 ods. 2 Obch. zák., keď záložný veriteľ neoznámil záložnému dlžníkovi včas a kvalifikovaným spôsobom,

ako bude postupovať pri výkone záložného práva, dodržanie zákonom požadovanej vhodnosti záložného predaja. Záložný veriteľ nezabezpečil najmä úradné ocenenie hnutelnej časti zálohu súdnym znalcom, transparentné zverejnenie ponuky predmetu záložného práva v celoštátnej, minimálne však v regionálnej tlači, stanovenie primeranej prihlasovacej lehoty na podávanie ponúk záujemcami, vyhodnotenie predložených ponúk z hľadiska ich cenovej výhodnosti a režimu splatenia kúpnej ceny za spoluúčasti záložcu ako vlastníka predmetu predaja a rozhodnutie o výbere kupujúceho. Dôvodom tohto postupu záložného veriteľa bola skutočnosť, že záložca mal informácie o účelovom smerovaní urýchleného predaja zálohu pre vopred určeného kupujúceho. Osobitnú pozornosť v obsahu kúpnej zmluvy z 3.6.1997 vyvoláva dohodnutý režim splatenia kúpnej ceny v rozsahu doby desiatich kalendárnych rokov pri celkovej výške kúpnej ceny 20 000 000,- Sk bez DPH. Takéto ujednanie jednoznačne vylučuje možnosť, že by dôvodom rýchleho, netransparentného a neefektívneho postupu záložného veriteľa v danom prípade bol ekonomický záujem záložného veriteľa na urýchlenom vrátení úverových prostriedkov dlžníkom a naznačuje prítomnosť iných dôvodov na výber kupujúceho. Uvedené skutočnosti potvrdzujú, že takýto predaj jednoznačne poškodil záložcu, keďže záloh bol predaný za cenu, ktorá objektívne predstavuje 62,83%-ný podiel z úradnej ceny určenej znalcom. Nakoľko z uvedených dôvodov žalovaný majetok zaradil oprávnené do konkurznej podstaty, keďže jeho prevod vyplýva z absolútne neplatných právnych úkonov, navrhuje preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojom stanovisku k odvolaniu navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, nakoľko tento zodpovedá skutkovému stavu i výsledkom dokazovania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 písm. e/ O.s.p., bez nariadenia pojednávania v medziach dôvodov odvolania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom konania je určenie pravosti pohľadávky vo výške 1 287 553,- Sk, ktorú žalobca prihlásil do konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu S.

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobe vyhovel, vychádzajúc zo skutočnosti, že pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla zaplatením dane z prevodu nehnuteľností

za úpadcu, je dôvodná a tiež zo skutočnosti, že žaloba o určenie jej pravosti bola uplatnená na súde v zákonom stanovenej lehote, nakoľko i keď súd prvého stupňa pripustil zmenu žaloby, bol súd toho názoru, že pôvodne uplatneným nárokom o určenie povinnosti zaplatiť 1 287 553,- Sk s prísl., bola zachovaná lehota na podanie žaloby o určenie pravosti pohľadávky, na čom nič nemení skutočnosť, že v konaní žalobca menil pôvodný návrh a táto zmena bola súdom pripustená.

Takýto záver súdu prvého stupňa nemá oporu v právnom predpise a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Z ust. § 21, § 23 a § 24 zák. č. 328/1991 Zb., ktorým sa predmetné konanie spravuje, vyplýva, že popierať pravosť a výšku, aj poradie všetkých prihlásených pohľadávok môžu konkurzní veritelia a správca. Konkurzní veritelia pohľadávok, ktoré zostali sporné čo do pravosti, výšky alebo poradia, môžu sa domáhať určenia svojho práva v lehote určenej súdom, pričom žalobu musia podať proti popierajúcim veriteľom, resp. v prípade nároku popretého správcovi voči správcovi v lehote v zmysle výzvy súdu s poučením o tom, že sa inak na tento popretý nárok nevezme zreteľ. Právny dôvod žaloby, poradie pohľadávok a jej výška sú limitované prihláškou pohľadávky.

Z uvedeného súčasne vyplýva, že žaloba o určenie pravosti pohľadávky je osobitnou žalobou, ktorá nespadá pod režim určovacích žalôb podľa § 80 písm. c/ O.s.p.

Náležitosťou žaloby v zmysle § 79 O.s.p. je i žalobný petit, ktorým žalobca vymedzuje uplatnené právo a ktorým uplatneným petitom je súd viazaný. V konaní je žalobca oprávnený so žalobou, a teda i predmetom konania disponovať tiež jej zmenou, ktorú upravuje ust. § 95 O.s.p.

Dispozícia účastníka konania, ktorou chce meniť návrh, je obmedzená iba súhlasom súdu.

O zmenu návrhu v zmysle § 95 O.s.p. ide i v prípade, keď žalobca požaduje iné plnenie, resp. určenie iného práva spojeného so zákonnou lehotou, v ktorom prípade hmotnoprávne účinky zmeneného návrhu (týmto spôsobom novouplatneného nároku)

nastávajú dňom uplatnenia požadovanej zmeny a nie dňom, kedy bolo začaté konanie o pôvodnom návrhu.

Nakoľko v danom prípade sa žalobca pôvodne domáhal určenia povinnosti žalovaného plniť v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., ktorý žalobný petit následne zmenil na určenie pravosti pohľadávky v zmysle ust. § 23 zák. č. 328/1991 Zb., postupoval súd prvého stupňa preto v súlade s právnym predpisom, keď o takejto zmene žaloby rozhodol jej pripustením.

Vyvodil však nesprávny právny záver v tom, že pôvodným určovacím petitom bola zachovaná lehota i na uplatnenie zmeneného predmetu konania, ktorý záver so zreteľom na uvedené je v rozpore s ust. § 95 O.s.p. , nakoľko zachovanie lehoty len samotným druhom žaloby nemá právnu oporu.

Keďže so zreteľom na uvedené súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil včasnosť uplatneného práva žalobcu, z ktorého dôvodu odvolanie žalovaného je dôvodné, pričom z obsahu spisu nie je zrejmé, či žalobca bol, resp. nebol na prieskumnom pojednávaní prítomný, a teda ktorým momentom začala plynúť lehota na podanie tzv. incidenčnej žaloby, je preto rozhodnutie súdu prvého stupňa o uplatnenom práve žalobcu predčasné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 3 O.s.p zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust. § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne o trovách celého konania.

Pre Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie je podľa § 226 O.s.p. právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 23. júla 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu